

z p r á v y

Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány okresních úřadů a obcí

Ročník: 1999

Číslo: 4

V Praze dne 22. října 1999

OBSAH:

	strana
<u>1. Podpora tělovýchovy a sportu z rozpočtů obcí</u>	
čj.: 124/72 945/1999 - ref. ing. R. Kotrba	2
<u>2. Zástavní právo k majetku státu</u>	
čj.: 124/74 110/1999 - ref. ing. R. Kotrba	2
<u>3. Pokuty uložené okresním úřadem v přestupkovém řízení podle zákona o lesích</u>	
čj.: 124/65 385/1999 - ref. Mgr. Sabová	3
<u>4. Finanční zabezpečení péče v protialkoholní záchytné stanici</u>	
čj.: 124/39 117/1999 - ref. Mgr. Sabová	4
<u>5. Vybírání místních poplatků paušální sazbou</u>	
čj.: 124/42 265/1999 - ref. JUDr. Šiktancová	5
<u>6. Finanční vztah mezi městem a městským obvodem</u>	
čj.: 124/47 396/1999 - ref. ing. R. Kotrba	6
<u>7. Vymáhání pořádkové pokuty v přestupkovém řízení</u>	
čj.: 254/67 654/1999 - ref. Ing. Samec	6
<u>8. Soulad majetkového a finančně právního uspořádání vztahů obcí k rozpočtovým a příspěvkovým organizacím v jejich působnosti</u>	
čj.: 124/52 663/1999 - ref. JUDr. Šiktancová	8

1. Podpora tělovýchovy a sportu z rozpočtů obcí

čj.: 124/72 945/1999 - ref. ing. R. Kotrba

Finanční pomoc poskytovaná z rozpočtu obcí jiným subjektům, např. na sportovní a tělovýchovnou činnost, může mít v souladu s právními předpisy různou formu.

Především může jít o tzv. “podporu”, “příspěvek” nebo “dotaci” ve smyslu § 6 odst. 2 písmeno d) zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. Takto přijaté prostředky nejsou předmětem daně darovací pro jejich příjemce.

V tomto případě nejde o smluvní vztah. O poskytnutí této formy pomoci se rozhoduje na žádost rozpočtovým rozhodnutím, na něž se nevztahuje zákon o správním řízení. Proto případné porušení stanovené účelovosti nebo časové použitelnosti poskytnutých prostředků bude řešeno podle § 30 zákona č. 576/1990 Sb., rozpočtová pravidla republiky, ve znění pozdějších předpisů, neboť jde o porušení rozpočtové kázně. Taková forma může být účelná zejména v případech, kdy je dar poskytnut se stanovením dalších podmínek, např. z hlediska časového nebo účelového použití, jejichž dodržování by bylo možné vymáhat jako porušení rozpočtové kázně. Také z tohoto důvodu je tato forma výhodnější pro poskytovatele takové pomoci.

Nic ovšem nebrání tomu, aby obec k poskytování takové pomoci použila formu darovací smlouvy podle § 628 a násl. občanského zákoníku, jestliže svůj dar nepodmiňuje dalšími podmínkami jeho použití.

Pojem “dotační smlouva” není zatím v našem právním řádu zaveden. Počítá se s jeho uplatněním teprve v souvislosti s novou zákonnou úpravou rozpočtových pravidel republiky.

2. Zástavní právo k majetku státu

čj.: 124/74 110/1999 - ref. ing. R. Kotrba

Ačkoliv výslovná právní úprava problematiky týkající se zřízení zástavního práva k majetku státu v současnosti chybí, lze nepřímou vycházet ze stávajících předpisů upravujících hospodaření s majetkem státu (v právu hospodaření státních rozpočtových a příspěvkových organizací), a to § 761 obchodního zákoníku a vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem.

Tato dosud platná právní úprava hospodaření s majetkem státu zakotvuje totiž povinnost státních rozpočtových a příspěvkových organizací hospodařit se svěřeným majetkem ve smyslu § 66 HZ a § 6 citované vyhlášky s péčí řádného hospodáře, t.j. užívat jej

k plnění svých úkolů v rámci činnosti, ke které byly zřízeny a chránit jej před poškozením a zneužitím.

Ministerstvo financí zastává stanovisko, že zřízením zástavního práva může dojít k rozporu s výše uvedenými právními předpisy, neboť v důsledku zastavení majetku může dojít k jeho zcizení. Nelze jednoznačně zajistit, aby majetek, jenž byl zastaven, nepřešel v případě neuhrazení pohledávky zástavního věřitele do jeho vlastnictví či do vlastnictví třetí osoby.

Z ustanovení § 151d občanského zákoníku navíc vyplývá, že zástavce může zastavit jediné věc, která je v jeho vlastnictví. Státní organizace však k majetku státu vykonávají pouze právo hospodaření. Jsou s nimi oprávněny nakládat v mezích, které jim stát jako vlastník právními předpisy vymezil. Dle našeho názoru je proto zcela legitimní, jestliže zřizovatel státní rozpočtovou nebo příspěvkovou organizaci z titulu své funkce v této majetkoprávní dispozici omezí nebo ji výslovně zakáže (srov. s § 2 odst. 5 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, kde je zřízení zástavního práva možno pouze se souhlasem zřizovatele).

Prodej zastaveného majetku za účelem uspokojení pohledávky zástavního věřitele je nutno považovat za obcházení ustanovení § 45 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů.

Až do přijetí zákona o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, je třeba vycházet ze stávající právní úpravy a Ministerstvo financí k zřízení zástavního práva k majetku státu zastává jednoznačně negativní stanovisko.

3. Pokuty uložené okresním úřadem v přestupkovém řízení podle zákona o lesích čj.: 124/65 385/1999 - ref. Mgr. Sabová

V souladu s ustanovením § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů, okresní úřady vykonávají státní správu lesů. Okresní úřady mimo jiné rozhodují o ukládání pokut podle hlavy deváté zákona o lesích, tyto pokuty vybírají a vymáhají (§ 48 odst. 1 písm. u) , § 56 odst. 5).

Podle ustanovení § 53 odst. 3 zákona o lesích platí o přestupcích a o jejich projednávání obecné předpisy (zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů), není-li v zákoně o lesích stanoveno jinak. V § 13 odst. 3 zákona č. 200/1990 Sb. je stanoveno, že pokuta uložená okresním úřadem je příjmem okresního úřadu. Zákon o lesích však v § 56 odst. 6 stanoví, že pokuty uložené podle tohoto zákona jsou příjmem Státního fondu životního prostředí. Zákon o lesích tedy stanoví rozpočtové určení pokut odlišně než obecný předpis. S ohledem na ustanovení § 53 odst. 3 zákona o lesích je pokuta uložená okresním úřadem podle zákona o lesích příjmem Státního fondu životního prostředí.

4. Finanční zabezpečení péče v protialkoholní záchytné stanici

čj.: 124/39 117/1999 - ref. Mgr.Sabová

K žádosti o sdělení, zda není nějakou právní normou stanovena pevná částka za ošetřovné v protialkoholní záchytné stanici, kterou by mohl OkÚ vymáhat na oprávněné osobě, případně zda nejsou specifikovány náklady, které je zachycený povinen uhradit, případně další náklady, které se záchytem souvisí a které by byly hrazeny z rozpočtu OkÚ nebo obce podle toho, kdo tuto činnost zabezpečuje, sdělujeme:

Nepodařilo se nám zjistit žádný právní předpis, který by upravoval shora uvedenou problematiku. Pouze v § 15 odst. 9 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, je stanoveno, že se ze zdravotního pojištění nehradí vyšetření, prohlídky a jiné výkony provedené v osobním zájmu a na žádost fyzických osob nebo v zájmu a na žádost právnických osob, jejichž cílem není zachovat nebo zlepšit zdravotní stav pojištěnce. Hrazená péče dále nezahrnuje vyšetření, prohlídky a jiné zdravotní výkony provedené mimo jiné na dožádání orgánů státní správy. Úhradu těchto zdravotních výkonů poskytne zdravotnickému zařízení orgán, pro který se zdravotní výkony provádějí, ve výši stanovené seznamem zdravotních výkonů s bodovými hodnotami (vyhláška č. 134/1998 Sb.) v souladu s rozhodnutím Ministerstva financí (Výměr MF č. 01/1999).

Podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, je osoba, která se požitím alkoholického nápoje uvedla do stavu, v němž bezprostředně ohrožuje sebe, svou rodinu nebo jiné osoby, veřejný pořádek nebo majetek, povinna podrobit se lékařskému vyšetření a podle jeho závěru i ošetření v protialkoholní záchytné stanici na dobu nezbytnou k vymizení alkoholického opojení. Tato osoba je též povinna podrobit se podle závěru lékařského vyšetření odběru krve a uhradit náklady na dopravu, vyšetření a ošetření v protialkoholní záchytné stanici.

Seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami vydaný Vyhláškou MZ č. 134/1998 Sb. převážně nerozlišuje, v jakém zdravotním zařízení byla zdravotní péče poskytnuta. Bodové ohodnocení a následně i cena se vztahuje k poskytnuté zdravotní péči. Způsob ocenění a způsob hrazení ceny za poskytnutou zdravotní péči se liší v závislosti na faktu, zda je nebo není zdravotnické zařízení ve smluvním vztahu se zdravotní pojišťovnou.

Pokud byla pacientovi (zachycené osobě) poskytnuta zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení, které má smluvní vztah se zdravotní pojišťovnou

- a jednalo se o zdravotní péči, která je podle ustanovení zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona) hrazena ze zdravotního pojištění, potom ji hradí pojišťovna ve výši sjednané ceny, která nesmí být vyšší než maximální cena vypočítaná jako součin počtu bodů stanovených na příslušný zdravotní výkon (vyhláška č. 134/1998 Sb.) a maximální ceny bodu stanovené Ministerstvem financí (výměr MF č. 01/99),
- a jednalo se o zdravotní péči, která není hrazena z veřejného zdravotního pojištění (podle zákona), potom ji hradí přímo pojištěnec-pacient. V tomto případě je

zdravotní zařízení povinně sestavit na cenu zdravotní péče kalkulace, do kterých promítne pouze ekonomicky oprávněné náklady služby a přiměřený zisk. Výměr MF č. 01/99, část II. přitom stanoví, které náklady se obvykle nepovažují za ekonomicky oprávněné. Takto kalkulovaná cena služby je předmětem sjednávání poskytovatele služby s odběratelem.

Pokud byla pacientovi poskytnuta zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení, které nemá smluvní vztah se zdravotní pojišťovnou, potom v obou případech (tzn. je-li obecně podle zákona zdravotní péče hrazena ze zdravotního pojištění i není-li zdravotní péče hrazena ze zdravotního pojištění) hradí poskytnutou zdravotní péči přímo pacient a zdravotnické zařízení bude kalkulovat cenu podle svých skutečných ekonomicky oprávněných nákladů, se zahrnutím přiměřeného zisku. I u těchto případů musí být cena sjednána s odběratelem.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů se tento zákon vztahuje na uplatňování, regulaci a kontrolu cen výrobků, výkonů, prací a služeb (dále jen “zboží”) pro tuzemský trh, včetně cen zboží z dovozu a cen zboží určeného pro vývoz. V souladu s ustanovením § 2 odst. 1 a 2 zákona o cenách se cena sjednává pro zboží vymezené názvem, jednotkou množství a kvalitativními a dodacími nebo jinými podmínkami sjednanými dohodou stran, popřípadě číselným kódem příslušné jednotné klasifikace, pokud tak stanoví zvláštní předpis (dál jen “určené podmínky”). Podle určených podmínek mohou být součástí ceny zcela nebo zčásti náklady pořízení, zpracování a oběhu zboží, zisk, příslušná daň a clo. Dohoda o ceně je dohoda o výši ceny nebo o způsobu, jakým bude cena vytvořena za podmínky, že tento způsob cenu dostatečně určuje. Dohoda o ceně vznikne také tím, že kupující zaplatí bezprostředně před převzetím nebo po převzetí zboží cenu ve výši požadované prodávajícím.

V případě úhrady dopravy se jedná o cenu sjednanou, kdy budou hrazeny skutečné náklady. U ošetření, které nelze považovat za zdravotní výkon, je zdravotní zařízení povinně sestavit na jejich cenu kalkulace, do kterých promítne pouze ekonomicky oprávněné náklady služby a přiměřený zisk (k ekonomicky oprávněným nákladům viz Výměr MF č. 01/99, část II.). Takto kalkulovaná cena služby je předmětem sjednávání poskytovatele služby s odběratelem.

Výklad zákona č. 48/1997 Sb. a zákona č. 37/1989 Sb. přísluší Ministerstvu zdravotnictví.

5. Vybírání místních poplatků paušální sazbou

čj.: 124/42 265/1999 - ref. JUDr. Šiktancová

Zákon ČNR č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů stanoví možnost jejich vybírání paušální částkou. Tato možnost není pouze u poplatku ze psů a poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj.

Vzhledem k tomu, že ustanovení § 14 zákona ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů a § 15 výše uvedeného zákona zakládá oprávnění zastupitelstva rozhodovat o výši výnosu určením konkrétní sazby daně v obecně závazné vyhlášce, nelze u paušální částky postupovat jinak.

6. Finanční vztah mezi městem a městským obvodem

čj.: 124/47 396/1999 - ref. ing. R. Kotrba

Pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky platná pro obec jsou podle § 27 zákona č. 576/1990 Sb. (rozpočtová pravidla republiky) platná také pro městské části nebo městské obvody. Z toho vyplývá, že i městské části a městské obvody musí dodržovat rozpočtovou skladbu a také účtovou osnovu pro obec.

Z rozpočtové skladby vyplývá, že vztah mezi rozpočtem města a jeho městského obvodu se - jde-li o dotace - musí realizovat v příjmech městského obvodu, a to

- na položce 4112 - “Neinvestiční přijaté dotace ze státního rozpočtu v rámci souhrnného finančního vztahu”, jestliže se má městský obvod podílet na této dotaci ze státního rozpočtu. V tom případě o přijaté dotaci účtuje město na téže položce a o části této dotace poskytnuté svému městskému obvodu účtuje na své úrovni minusově a městský obvod přijatou dotaci zaúčtuje plusově,
- na položce 4121 - “Neinvestiční přijaté dotace od obcí” (popř. 4221 - “Investiční přijaté dotace od obcí”); to v případě, že město svému městskému obvodu poskytuje dotace kryté jeho vlastními příjmy, tedy nikoliv dotací ze státního rozpočtu.

Ministerstvu financí nepřísluší posuzovat otázku, zda zastupitelstvo města může přijmout takové své usnesení, které je v rozporu s jeho dříve přijatým usnesením o Statutu města, resp. zda zastupitelstvo města může takové usnesení přijmout bez předchozího usnesení obvodního zastupitelstva. To jsou otázky, které se musí řešit v působnosti statutárního města.

Podle našeho názoru by přijatý Statut měl mít trvalejší platnost a stát se stabilizátorem finančních vztahů uvnitř města.

Vyrovnanost rozpočtu obcí a městských obvodů není v rozpočtových pravidlech republiky zatím výslovně řešena.

7. Vymáhání pořádkové pokuty v přestupkovém řízení

čj.: 254/67 654/1999 - ref. Ing. Samec

K dotazu na právo vymáhat platební povinnosti uvedené v § 1 odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “ZSDP”), v návaznosti na prekluzivní a promlčecí lhůty, uveřejňujeme stanovisko Ministerstva financí.

1. K problematice “podle jakého předpisu postupovat při vymáhání pořádkových pokut uložených podle § 45 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů”:

Při placení a vymáhání uvedených pořádkových pokut se v souladu s § 1 odst. 4 ZSDP postupuje (nebyl-li o vymáhání pokuty požádán soud) podle části šesté (mimo taxativně vyjmenovaných ustanovení) uvedeného zákona, za předpokladu, že vybírání uvedených pokut je zvláštním zákonem svěřeno orgánu, který je ve smyslu § 1 odst. 3 ZSDP v postavení správce daně. Pokud by vybírání uvedených pokut bylo zvláštním zákonem svěřeno orgánu, který není v postavení správce daně, pak by tento orgán byl nucen při jejich vymáhání postupovat podle části páté správního řádu. Nad rámec uvedeného dotazu je nutno konstatovat, že postup uvedený v § 1 odst. 4 ZSDP nelze aplikovat při vymáhání náhrady nákladů řízení uložené podle § 79 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

2. K problematice “prekluzivní a promlčecí lhůty”:

Při posuzování dané problematiky je nutno vycházet ze zásady, že prekluzivní a promlčecí lhůty týkající se dané problematiky uvedené ve hmotně právních ustanoveních předpisů, podle nichž se pokuty ukládají, mají přednost před obecnými ustanoveními procesních předpisů. Z toho vyplývá, že obecná ustanovení procesního předpisu se použijí v případě, že speciální předpis danou problematiku neupravuje.

Při aplikaci výše uvedené zásady lze konstatovat, že se prekluzivní a promlčecí lhůty pro vymáhání pokut na základě zmocnění § 1 odst. 4 ZSDP užijí:

a) podle hmotně právního předpisu nebo hmotně právního ustanovení procesního předpisu, z něhož ukládání pokut vyplývá, avšak za předpokladu, že tyto právní předpisy uvedené lhůty stanoví (např. pětiletá prekluzivní lhůta podle § 37 odst. 6 ZSDP pro vymáhání pokut uložených podle § 37 odst. 1 a § 25 odst. 1 ZSDP a pokut ukládaných podle jiných daňových zákonů),

b) pětiletá prekluzivní lhůta podle § 88 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, pokud se jedná o pokutu za přestupek,

c) tříletá prekluzivní lhůta podle § 71 odst. 3 správního řádu, pro vymáhání pořádkových pokut uložených podle § 45 odst. 1 správního řádu,

d) v ostatních případech šestiletá promlčecí lhůta podle § 70 odst. 1 ZSDP a dvacetiletá prekluzivní lhůta podle § 70 odst. 2 ZSDP, nejde-li o případy uvedené v § 70 odst. 4 a 5 ZSDP.

8. Soulad majetkového a finančně právního uspořádání vztahů obcí k rozpočtovým a příspěvkovým organizacím v jejich působnosti

čj.: 124/52 663/1999 - ref. JUDr. Šiktancová

Ministerstvo financí stále zjišťuje, že se ještě v některých případech projevuje nežádoucí stav nedostatečného souladu mezi majetkoprávním a finančně právním uspořádáním věcí.

V řadě obcí došlo k tomu, že obec na sebe převzala sice úlohu zřizovatele rozpočtové nebo příspěvkové organizace ve smyslu § 31 zákona č. 576/1990 Sb. (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, avšak aniž by se v návaznosti na to následně upravilo vlastnické právo k majetku takových organizací.

Dokud tyto organizace byly v působnosti státu, měly k majetku, který používaly pro svou činnost, právo hospodaření s majetkem ve vlastnictví státu ve smyslu ustanovení vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem.

Jakmile se však zřizovatelem takových organizací stala obec, tak obec zároveň převzala odpovědnost za majetek sloužící činnosti jí zřízené organizace. Není ale logické, aby obec na základě toho měla věnovat svou péči o majetek patřící státu. Tato rozporuplná situace se projevuje tam, kde nedošlo k uplatnění převodu majetku z vlastnictví České republiky do vlastnictví příslušné obce v souladu s ustanovením § 5 zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí.

Z tohoto důvodu Ministerstvo financí požaduje, aby okresní úřady projevíly potřebnou iniciativu k tomu, aby skutečný skutkový stav zjistily a současně zajistily odstranění nesouladu mezi těmito vztahy.
